

COLLEGE DESKUNDIGHEID FINANCIËLE DIENSTVERLENING

KANDIDATENBROCHURE

PE-examens tot 1 april 2019

Disclaimer

Deze kandidatenbrochure is uitgegeven door het CDFD. De inhoud van de brochure is met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. Het CDFD is op geen enkele wijze verantwoordelijk voor schade die ontstaat als gevolg van eventuele onjuistheden en/of zetfouten in de brochure.

Inhoud

1. Het doel van deze brochure.....	3
2. Inhoud van de PE-examens.....	3
3. Verschillende vraagvormen	4
3.1 Multiple choice vragen.....	4
3.2 Multiple select vragen.....	4
3.3 Numerieke vragen.....	4
3.4 Meervoudige keuzelijstvragen.....	5
3.5 Meervoudige invulvragen	5
3.6 Rangschikvragen	5
4. Numerieke vragen beantwoorden.....	6
4.1 Antwoord afronden	7
5. Nieuwe ontwikkelingen in de PE-examens.....	7
6. Storing	7
7. Meldingen over het examen	7
8. De uitslag.....	8
9. Inzage PE-examen	8
10. Auteursrecht en geheimhoudingsplicht.....	8
11. Meer informatie	8

1. Het doel van deze brochure

U heeft zich ingeschreven voor een PE-examen. Deze brochure geeft u inzicht in wat u op uw PE-examen kunt verwachten. Het kan voor u belangrijk zijn dat u goed geïnformeerd aan uw PE-examen begint en dat er tijdens het maken van uw PE-examen bij u geen onzekerheden bestaan over de wijze van het beantwoorden van de vragen.

2. Inhoud van de PE-examens

In de PE-examens komen de relevante, actuele ontwikkelingen aan bod, die met name betrekking hebben op wet- en regelgeving. Deze ontwikkelingen zijn niet ouder dan drie jaar. De examens meten uw kennis over deze ontwikkelingen en de toepassing ervan.

De ontwikkelingen binnen de module(s) waaruit de beroepskwalificatie bestaat, vormen een integraal PE-examen. Voor een overzicht van de ontwikkelingen verwijzen wij u naar onze website ([Zie: Ontwikkelingen 2018](#))

In onderstaand overzicht vindt u per PE-examen de onderliggende modules.

PE-examens	Modules in PE-examen
PE Adviseur basis	Wft Basis
PE Adviseur consumptief krediet	Wft Basis, Wft Consumptief krediet
PE Adviseur hypothecair krediet	Wft Basis, Wft Vermogen, Wft Hypothecair krediet
PE Adviseur inkomen	Wft Basis, Wft Inkomen
PE Adviseur pensioen	Wft Basis, Wft Vermogen, Wft Pensioen
PE Adviseur schadeverzekering particulier	Wft Basis, Wft Schadeverzekeringen particulier
PE Adviseur schadeverzekering zakelijk	Wft Basis, Wft Schadeverzekeringen particulier, Wft Schadeverzekeringen zakelijk
PE Adviseur vermogen	Wft Basis, Wft Vermogen
PE Adviseur zorgverzekering	Wft Zorgverzekeringen

- In het eerste deel van het PE-examens wordt de kennis en het begrip van de ontwikkelingen getoetst. De vragen in dit deel van het examen en de antwoorden zijn kort. Het aantal vragen verschilt per PE-examen. Op de [link naar kenmerken](#) vindt u het aantal kennis- en begripvragen dat op uw PE-examen voorkomt. Met een kennis- of begripvraag kan maximaal 1 punt worden behaald.
- In het tweede deel van het examen wordt het toepassen van de nieuwe ontwikkelingen in de adviespraktijk of het oplossen van problemen, de wijze van communiceren en het verzamelen of het beoordelen van informatie over een ontwikkeling getoetst. Er wordt bijvoorbeeld gevraagd een berekening te maken, vragen te stellen of een advies op te stellen die betrekking heeft op een van de genoemde ontwikkelingen. Deze vaardigheden- en competentievragen bestaan uit een aantal casusteksten met elk één of twee vragen. In de

casusteksten wordt een klantsituatie beschreven. Ook worden er documenten uit de adviespraktijk gebruikt, zoals offertes en aanvraagformulieren. De casusteksten zijn zo kort mogelijk. Het lezen van de casusteksten, bijlages, vragen en de antwoorden kan een behoorlijke tijd in beslag nemen.

Net als bij de kennis- en begripsvragen, telt elk examen een behoorlijk aantal vaardigheids- en competentievragen. Het exacte aantal vragen vindt u op de [link naar kenmerken](#).

Per VC-vraag kunnen maximaal 2 punten worden behaald.

3. Verschillende vraagvormen

In de PE-examens wordt gebruik gemaakt van verschillende vraagvormen. Naast multiple choice vragen worden onder andere ook multiple select vragen, numerieke vragen, meervoudige keuzelijstvragen, meervoudige invulvragen en rangschikvragen gebruikt.

Hoeveel van elke vraagvorm er in een PE-examen zitten is niet vooraf te bepalen. De PE-examens zijn altijd uniek; ze worden per PE-examenkandidaat opnieuw samengesteld.

Hoeveel punten een goed antwoord waard is, kan per vraagsoort verschillen. Hieronder vindt u per vraagvorm een korte uitleg over de scoringsregels. Een uitgebreide uitleg over de waardering vindt u op onze website ([Scoringsregels](#)).

3.1 Multiple choice vragen

De multiple choice vraag is waarschijnlijk de meest bekende vraagvorm. Het is een vraag met een aantal antwoordkeuzes, meestal drie of vier waarvan er maar één juist is.

Als het juiste antwoord is gegeven, krijgt u de maximale score. Dat wil zeggen één punt bij kennis- en begripsvragen en twee punten bij de vragen van de andere twee onderdelen. Geeft u geen juist antwoord, dan scoort u geen enkel punt.

3.2 Multiple select vragen

Een multiple select vraag is net als een multiple choice vraag een vraag met een aantal antwoordopties. Het verschil met de multiple choice vraag is dat er bij een multiple select vraag meerdere antwoorden juist kunnen zijn.

Bij een multiple select vraag staat altijd aangegeven dat er meerdere antwoorden juist (kunnen) zijn. Vaak staat ook aangegeven hoeveel antwoorden er juist zijn. Als bij een multiple select vraag niet staat hoeveel antwoorden er juist zijn, maar alleen dat er meerdere antwoorden juist (kunnen) zijn, dan is het een onderdeel van het examen om te weten hoeveel antwoorden er juist zijn.

Als alle juiste en alleen de juiste antwoorden zijn gegeven, krijgt u de maximale score. Zijn er ook onjuiste antwoorden gegeven dan vindt er aftrek plaats op de maximale score.

3.3 Numerieke vragen

Bij een numerieke vraag moet het getal of een bedrag worden berekend en ingevuld in het aangegeven vak. De berekening hoeft u hierbij niet te geven, alleen het antwoord zelf.

Als het juiste antwoord is gegeven, krijgt u de maximale score. In veel gevallen is er sprake van een zekere foutmarge. Deze marge verschilt per vraag en wordt niet vermeld.

Wilt u weten hoe u deze vragen moet invullen? Kijk voor meer informatie bij de paragraaf '[Numerieke vragen beantwoorden](#)'.

3.4 Meervoudige keuzelijstvragen

Bij een meervoudige keuzelijstvraag moet u in meerdere keuzelijsten (dropdownmenu's) het juiste antwoord selecteren. U selecteert per keuzelijst het juiste antwoord.

Als u per keuzelijst het juiste antwoord selecteert, dan krijgt u de maximale score. Als u een deel van de juiste antwoorden selecteert, krijgt u een deelscore van het totaal aantal te behalen punten. Dit is in principe een evenredig deel. Voorbeeld: U heeft 3 van de 4 juiste antwoorden geselecteerd, dan krijgt u 75% (3/4) van het totaal aantal te behalen punten.

3.5 Meervoudige invulvragen

Bij een meervoudige invulvraag zijn er meerdere invoervelden waar een antwoord ingevuld moet worden. Vaak wordt gevraagd naar de letter (A, B, etc.) corresponderend bij het juiste antwoordalternatief. Soms moeten meerdere bedragen of percentages worden berekend en ingevuld in de invoervelden. De berekening hoeft u hierbij niet te geven, alleen het antwoord zelf.

Als alle juiste antwoorden zijn gegeven, krijgt u de maximale score. Als u een deel van de antwoorden juist heeft, krijgt u een deelscore van het totaal aantal te behalen punten. Dit is in principe een evenredig deel. Voorbeeld: U heeft 3 van de 4 invoervelden juist ingevuld, dan krijgt u 75% (3/4) van het totaal aantal te behalen punten.

Als er wordt gevraagd om letters in te vullen, dan vult u enkel de letter in. Het maakt hierbij niet uit of u een hoofdletter of een kleine letter gebruikt. Ook het gebruik van punten of komma's wordt niet fout gerekend.

Wanneer er een bedrag of percentage moet worden berekend, gelden dezelfde invoerregels als voor een numerieke vraag. Kijk voor meer informatie bij de paragraaf '[Numerieke vragen beantwoorden](#)'.

3.6 Rangschikvragen

Bij rangschikvragen zet u woorden of zinnen in de juiste volgorde.

De scoremogelijkheden bij rangschikvragen ligt wat ingewikkelder. De maximale score wordt gegeven als alles in de juiste volgorde staat. Staat een deel van de alternatieven in de juiste volgorde? Ook dan worden er (delen van) punten behaald.

Bij een rangschikvraag is een 'Let op'-tekst opgenomen. Het is namelijk belangrijk dat u altijd de volgorde verandert. Als u van mening bent dat de volgorde al juist staat weergegeven op het moment dat u de vraag opent, verandert u de volgorde en zet de volgorde daarna weer juist. Als u de volgorde niet aanpast, dan wordt de vraag als onbeantwoord gezien en krijgt u geen punten.

4. Numerieke vragen beantwoorden

Bij een numerieke vraag kunnen alleen getallen en punten en komma's worden ingevuld. De tekens % en € staan voor of achter het invoerveld en worden niet door u ingevuld. In de examenvraag worden hiervoor duidelijke aanwijzingen gegeven.

Punt of komma

Gebruik in het geval van decimalen achter de komma een komma-teken en geen punt-teken. Een punt-teken mag u alléén gebruiken bij duizendtallen, maar u hoeft het punt-teken niet te gebruiken. Het gebruik van ,- of ,-- en het gebruiken van punten en komma's op de verkeerde plek wordt fout gerekend.

- Is het antwoord 10000? Dan worden de volgende schrijfwijzen allemaal **goed** gerekend: 10000; 10.000; 10000,00; 10.000,00.
- Is het antwoord 10000? Dan worden de volgende schrijfwijzen allemaal **fout** gerekend: 10000,-; 10000,--; 10000.00; 10,000.

Vult u een punt in terwijl er een komma moet komen te staan? Dan verschijnt onderstaand waarschuwingsteken:

Antwoord

  %

Door met de muis op het waarschuwingsteken te gaan staan verschijnt de volgende tekst:

“Het door u ingevoerde getal is incompleet of bevat een onjuiste schrijfwijze van een getal. Gebruik punten voor duizendtallen en komma's voor decimalen.”
Als u naar de volgende vraag gaat (door rechtsonder op volgende te klikken), verschijnt de volgende pop-up:

Waarschuwing

Let op: het door u ingevoerde antwoord is incompleet of bevat een onjuiste schrijfwijze van een getal en wordt daarom niet goed gerekend.

Aanpassen **Doorgaan**

Bij “Aanpassen” blijft u bij de numerieke vraag en kunt u de vraag aanpassen.

Bij “Doorgaan” gaat u zonder aanpassing naar de volgende vraag. Het antwoord wordt dan fout gerekend.

4.1 Antwoord afronden

Bij de numerieke vragen staat aangegeven op welke wijze het antwoord moet worden afgerond.

Voorbeeld:

Komt u uit op een geheel bedrag?	Vul twee nullen achter de komma in.
Komt u uit op een niet geheel bedrag?	Vul twee cijfers achter de komma in.

Tijdens het berekenen van numerieke vragen rondt u in principe niet tussentijds af. Indien het voor u, om welke reden dan ook, toch nodig is om tussentijds af te ronden, rondt u dan op zo veel mogelijk cijfers achter de komma af, zodat u zeker weet dat het antwoord binnen de foutmarge valt.

De enige uitzondering op deze regels komt voor bij vragen die te maken hebben met de Belastingdienst. De Belastingdienst rondt tussentijds af op hele cijfers in het voordeel van de consument. Deze regel wordt daarom ook in de PE-examens toegepast.

5. Nieuwe ontwikkelingen in de PE-examens

Enmaal per jaar worden de nieuwe ontwikkelingen in de PE-examens verwerkt. Deze ontwikkelingen, die door de Minister van Financiën vastgesteld worden op 1 januari van elk jaar, zijn op 1 april opgenomen in de PE-examens. Hierdoor is er tijdig opleidingsmateriaal beschikbaar waarmee u zich kunt voorbereiden op uw PE-examen. Tot 1 april van elk jaar zijn de PE-examens gebaseerd op ontwikkelingen die vastgesteld waren op 1 januari van het jaar ervoor.

6. Storing

Alle PE-examens worden digitaal afgenomen. Hoewel al het mogelijke wordt gedaan om storingen te voorkomen, is het mogelijk dat er een storing optreedt tijdens uw PE-examen. De surveillant kan storing verhelpen, een ander beeldscherm voor u regelen of een andere oplossing hebben. Ook kan de surveillant eventueel extra tijd bijgeven zodat u de gemiste tijd in kunt halen. Mocht er onverhoopt een storing optreden dat is het dus belangrijk om dit snel bij een surveillant te melden.

7. Meldingen over het examen

Indien u een melding heeft over het verloop van het examen of de inhoud van het examen, kunt u bij de surveillant een “verklaring van ordentelijk verloop” (vov) invullen.

8. De uitslag

Binnen 48 uur nadat u het PE-examen heeft gemaakt, ontvangt u per mail de uitslag van DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs). In deze mail wordt aangegeven of u geslaagd bent of gezakt en wat uw cijfer is. U bent geslaagd als u minimaal 68% van het maximum aantal te behalen punten heeft gehaald. Dit betekent dat u bij 68% het cijfer 5,5 krijgt, dat afgerond wordt naar een 6.

9. Inzage PE-examen

Indien u gezakt bent met het cijfer 4 of een 5 kunt u zich, binnen twee weken nadat u uw uitslagmail heeft ontvangen, bij DUO aanmelden om uw PE-examen in te zien. Dit kan via het mailadres wft@duo.nl

Na uw verzoek krijgt u van DUO een datum, tijdstip en plaats toegewezen. Het is helaas niet mogelijk om zelf een keuze te maken: het aantal verzoeken tot inzage is daarvoor te groot. Deze gelegenheid wordt maximaal 1x per half jaar per module aangeboden om iedereen aan bod te kunnen laten komen. Indien met u een afspraak is gemaakt en u kunt onverhoopt niet, dan wordt u vriendelijk verzocht om u af te melden: een ander kan dan in uw plaats zijn PE-examen inzien.

De bedoeling is om u een leermoment aan te bieden. Indien u een cijfer heeft dat lager is dan een 4 dan beheerst u de stof over de hele breedte onvoldoende. Inzage is dan niet mogelijk.

Heeft u een cijfer tussen de 4 en 5,5 behaald en u komt voor inzage, dan krijgt u 20 minuten de gelegenheid om uw PE-examen in te zien. U krijgt uitsluitend de vragen te zien die u fout heeft beantwoord, waarbij –zonder nadere toelichting of berekening - alleen is aangegeven wat het goede antwoord is.

10. Auteursrecht en geheimhoudingsplicht

Het auteursrecht op de PE-examenvragen is voorbehouden door de Staat der Nederlanden. U dient de PE-examenvragen geheim te houden en niet aan te wenden voor eigen gebruik of tot eigen voordeel. Kopiëren, verspreiden, publiceren of het op welke wijze dan ook openbaar maken van PE-examenvragen en andere PE-examendocumenten is uitdrukkelijk verboden. Door uw PE-examen te starten stemt u in met de verklaring dat u deze geheimhoudingsplicht aanvaardt en dat u er van op de hoogte bent dat het auteursrecht is voorbehouden door de Staat der Nederlanden.

11. Meer informatie

Meer informatie over de examens vindt u via onderstaande links:

Beleidsregels: [Link naar Beleidsregels](#)

Cijferbepaling: [Link naar Cijferbepaling](#)

Wij wensen u veel succes met uw PE-examen!